

Prof. dr. sc. Zdenko Segetlija*

**Prof. dr. sc. Vilim Ferišak:
NABAVA: politika - strategija -
organizacija - management,**

Vlastito izdanje, Zagreb, 2002. str. 603+X

Sredinom 2002. godine iz tiska je izašla knjiga: *NABAVA: politika - strategija - organizacija - management* autora dr. Vilima Ferišaka, redovitoga profesora Ekonomskog fakulteta iz Zagreba. Knjiga je izašla u nakladi 500 primjeraka, a tiskao ju je "Grafos" iz Zagreba.

Ova je knjiga po mnogočemu jedinstvena u našoj ekonomskoj literaturi. Zbog svoga opsega (603 str.), obuhvatnosti, aktualnosti, sistematičnosti i dr. ona daleko nadmašuje domete udžbeničke literature.

Knjiga je, kako i sam autor napominje u predgovoru, rezultat njegovog dugogodišnjeg bavljenja problemima nabave i rada na nizu projekata organizacije nabave. Profesor Ferišak svoju je knjigu namijenio studentima dodiplomskog i postdiplomskog studija kao i djelatnicima nabave (iz prakse) sa svrhom upoznavanja s aktualnom problematikom nabave kao i sa suvremenim teorijskim postavkama radi "dobivanja inspiracije za unapređenje rješenja organizacije i rada nabave".

Knjiga sadrži šest poglavlja:

- (1) Pojam, ciljevi, značenje i razvoj nabave (str. 1 - 56)
- (2) Politika i strategija nabave (str. 57 - 235)
- (3) Operativno planiranje nabave (str. 237 - 309)
- (4) Organizacija nabave (str. 311 - 406)
- (5) Operativno poslovanje nabave (str. 407 - 503)
- (6) Strategijski management nabave (str. 505 - 583).

Na kraju knjige navedena je literatura (150 radova, str. 585 - 590) i kazalo pojmova (str. 591 - 603).

U prvome se poglavlju autor bavi pojmom nabave i pojmovima vezanim uz nju.: nabavom u užem smislu, nabavom u širem smislu, opskrbbom, kupnjom, materijalnim poslovanjem, logistikom, marketingom nabave, cateringom. Potom obrađuje ciljeve nabave, značenje nabave, svrhu nabave, te razvoj (povijesni) nabave i materijalnoga poslovanja.

Drugo poglavlje je po svome opsegu, svakako, dominantno u odnosu na preostale dijelove knjige. Ovdje se obrađuju najprije instrumenti politike nabave: politika količina, politika kakvoće, politika na-

* *Ekonomski fakultet u Osijeku*

bavnih cijena, politika izvora nabave, politika odnosa s dobavljačima, politika plaćanja robe i usluga, politika ugovora o nabavi, politika oglašavanja i odnosa s javnošću. U svakome slučaju instrumente politike nabave treba odgovarajuće kombinirati u smislu postizanja sinergetičkih efekata (miks nabave).

U obradi strategije nabave analizira se: strategija izvora opskrbe, te nabava kao integralna i integrativna funkcija poduzeća.

U trećem se poglavlju obrađuje operativno planiranje nabave: planiranje potreba za predmetima rada i uslugama, planiranje načina nabavljanja, planiranje zaliha predmeta rada. Osobito su bitne metode utvrđivanja potreba za predmetima rada, te strategije nabavljanja kombinacijom odgovora na pitanja koliko i kada nabaviti.

Ovaj dio knjige predstavlja važnu analitičku obradu različitih metoda i postupaka, npr. istraživanja potreba za predmetima rada, vrednovanja potreba, strategijskih modela nabavljanja, planiranja rokova nabave, planiranja količina nabave (osobito EKN - ekonomična količina nabave), sustava nabavljanja (osobito sustava Kanban, Just in Time i dr.), te planiranja zaliha predmeta rada.

Četvrti se dio knjige bavi organizacijom nabave. Tu se obrađuju: proces organizacije nabave, organizacijska struktura, organizacija poslovanja, otpori organizacijskim promjenama, oblikovanje organizacijske strukture nabave, oblici organizacijske strukture nabave, oblici organizacije poslovanja. I u ovome dijelu knjige autor daje izuzetno korektno grafičke prikaze i analitičku obradu pojedinih problema.

Peti se dio knjige odnosi na operativno poslovanje nabave. Obraduje se proces nabavljanja i njegovi elementi: zahtjev za nabavu, upit, ponuda i sl., te vođenje pregovora o nabavi, ugovor o nabavi i narudžba i dr. Posebno se obrađuju još: proces elektroničke narudžbe, etika u nabavi, osiguranje i zaštita podataka u procesima nabave, te instrumenti kontrole i ocjene operativnog poslovanja nabave.

U šestome dijelu knjige, koji se odnosi na strategijski management nabave, najprije se daje pojam i oblikovanje strategije, a potom se obrađuju: istraživanje tržišta nabave, ABC i XYZ analiza u nabavi (i njihova kombinacija), sustavi šifriranja i klasifikacije u nabavi, vrijednosna analiza, te, na kraju, problem poslovne odluke: proizvesti ili nabaviti.

Svojom knjigom *NABAVA: politika - strategija - organizacija - management* profesor Ferišak obogatio je domaću literaturu posebno vrijednim djelom u području u kojem se već dugo vremena osjećala izvjesna praznina. Naime, bilo je potrebno spojiti suvremene poglede u managementu poduzeća s ranijim spoznajama iz područja nabavnoga poslovanja. Učinio je to autor koji je već u svojim brojnim ranijim radovima dao naslutiti da će u tome području baš on dati najveći doprinos. Ti se dosadašnji radovi odnose, prije svega, na knjige *Sistemi šifriranja u OUR (1975)*, *Nabava i materijalno poslovanje* (suautor s L. Stihovićem, 1989), *Organizacija materijalnog poslovanja (1995)*, *Elementi managementa nabave (1999 i 2000)*.

Ovo opsežno djelo, zbog svoje obuhvatnosti, sustavnosti i suvremenosti za sada sigurno nema uzora u našoj domaćoj literaturi iz managementa. U njemu je niz problema obrađeno suvremenim pristupom. Knjiga je istodobno i priručnik (zbog obrade niza metoda koje mogu iskoristiti praktičari, analitičari i istraživači) i udžbenik i znanstveno djelo; ona nije samo vrijedna nego je i zanimljiva i prema tematici i prema pojmovima koji su drukčije (suvremenije) interpretirani nego što je to bilo uobičajeno u našoj domaćoj literaturi. Tako, npr., u knjizi se nalazi i jedna pjesma koju je autor preveo s njemačkog jezika (u obradi globalnoga tržišta, u drugom poglavlju). I grafička obrada u knjizi je izuzetno bogata. Iako autor ne daje popis slika, pažljivim zbranjem brojeva slika po poglavljima može se uočiti da su date čak 183 slike - grafička prikaza i pet tablica koje su numerirane (bez onih koje nisu numerirane ili su poslužile kao primjeri).